

Marija Vauda
Umetnička grupa MANIK
Beograd, Srbija
marijavauda@gmail.com

~ IZVEŠTAJ ~

Slike i komentari

~ Raspored stanja.

~ Podelila sam prostor na kaiševe. Trake ili trouglovi? – zavisi sa koje strane površine se nalaziš. I trouglovi mogu biti statični, napunjeni mašinskom mašću. Ravne linije i tačka imaju dinamiku. Ispod vazduha, u spoljašnjosti.

~ Superpozicija – i tu i tamo. Ni tu ni tamo. Ninizam.

Između **ili** i **i**.

~ U preseku linija, bilo pravih bilo kosih ili vijugavih, pojavila se tečnost. Trebalo je, sada, naći posudu za nju, ili je pustiti da iscuri. Nije mogla da se dodirne jer je na slici. U materiji vizuelnosti. Oko skače. 1. Oko traži novo; 2. Oko traži da prepozna. Između ta dva oka je prostor za imaginaciju. Nema merne jedinice koja će izmeriti ovu vrednost. M. Dišan: o tome će odlučivati posteriornost.

~ U kadru sede jedan nasuprot drugog i naizmenično se umivaju vodom iz posude između njih. Realno sa malim r. Iz off-a se čuje povremeno, u nepravilnim vremenskim razmacima glas; „Nikome ne treba čista voda“. Kamera satelit-muva kruži oko njih. Ili je centrirana panoptički. Ili-ili. Ili sve ostaje samo napisano ovde. Slika se pojavila.

~ Dok govorim, živ sam. O čemu ako ne o blizinama?

~ Sintaksa krika. Prizori plaženja, krevljenja, prenaplašene mimike jesu znak otpora i prkosa.

~ Koliko se Dišan spremio da vidi *ready made*? Koliko se Mondrian spremio da vidi horizontalu i vertikalnu? Koliko si se ti spremio za ovaj tekst?

~ Službeni teoretičar male zemlje na obodu carstva je rekao: „Umetnici, ha, ha, pa ja vas mogu zameniti drugim umetnicima kad god hoću, ha, ha.“

~ Možemo samo gledati i razmišljati ako je to, uopšte, važno, zašto je crna, plava, crvena i žuta. Nije bilo jezivo ni to što su tu dva, četiri sunca, mnogostruko sunce. Biće više svetla, većeg rasta, rast je neminovan i zato preteći. Obilje je obilje svega, bez nijansiranja i otmenosti. Ponaavljanje istog sa malim ili većim promenama, varijantama, skretanjima, amandmanima. Ponekad baš sija.

~ Prvi *ready made*, umetničko delo koje ispituje odnos prema originalu bila je *Sušilica za boce*, Marsela Dišana, 1914. Pitanje o originalu, reprodukciji, kopiji, ponavljanju, večnom vraćanju kroz istoriju umetnosti predstavlja rezultat odnosa prema modernizmu, Jednom, uzvišenom, neponovljivom, početku. Odnos prema polju moći. Odaje te izbor.

~ Sve novo postaje staro.

~ NMA umetnici, |New media art| preziru i zato odbacuju reč i stvar-original. Zalažu se za ideju o demokratizaciji, dostupnosti i besplatnosti energije. Mit originala je stvar prošlosti oličene u falocentričnoj, hijerarhijskoj strukturi, infrastrukturi, kulturi i ponašanju. Original |previsel miriše na „Edipa“ i kapitalizam, povest i aktuelnost natopljenom nasiljem, začetim u tiranskim porodičnim trouglovima. *Violet Violence in retro landscape*. Originali su skupi, proizvode ih siromašna i jedva uhranjena deca, prodajna cena je prenaduvana, a profit ide utabanim putevima; originalni operativni računarski programi služe korporacijskoj dominaciji koja, dalje, proizvodi ne rast kvaliteta života za sve, već rast nepojmljivih socijalnih razlika – do vulgarnosti. Zato se NMA umetnici, koji su, prvenstveno, aktivisti, nastavljajući Utopija, zalažu za dostupnost svojih softverskih rešenja, otkrivajući i odajući kodove za besplatno korišćenje – svima. Ne čuvaju ih za sebe, nisu ni tajna, pa samim tim nisu ni moneta. Ipak su nešto? Ekonomija poklona u enklavama izvan zvanične istorije. Uključuju se u svet tržišta idejama, praveći licencirane 3D kopije mitski skupih dela korporativne umetnosti. Na drugoj strani Rimanove površi, iza velikog zida, živi narod koji izrađuje veće i vernije kopije od samog originala.

~ Ratno stanje i slepe mrlje u glavama – hijatusima ne dozvoljavaju vreme za refleksiju o originalu i kopiji, o lepoti i nužnosti deljenja kao o novoj ekonomiji, o poklonu koji podrazumeva oproštaj dugova.

~ „Istorija se najviše oblikuje izvanrednim amnezijama“.

~ Suknje su ispražnjene. One su donji deo peščanog sata, klepsidre. U njima su se zaustavili protok i razmena, došlo je do prefiksa *de*, indeksa otuđenja, koje im nimalo ne smeta, preskaču ga, tako da su u nomadskoj potrazi za svojim gornjim, staklenim delom, i zato jure po išpartanom prostoru, ka jednom, drugom, trećem suncu, uživajući u putu. Zvuk mašine koja pati čuje se odnegde. Suknje se spotiču i klize uz oranice kraljičinim hodom. Njišu se, stoički i radnički, i rukama dodiruju pejzaž bez ljudi. Pejzaž je još u nastajanju, ili je posle prestajanja. Kapsule ili suze. Nije pejzaž nego mapa koja sanja o ne-odnosu, ali kako prikazati ne-odnos sem odnosom.

~ Službenici bauljaju po pijacama i ponosno donose u Galeriju svoj *ready made*. Nova konfekcija sinova.

~ Dva formalna rešenja za slikarski prostor: u istoriji slikarstva je jedna revolucija bila otkriće perspektive, a druga je bila kolaž – montažno rešavanje prostora.

~ „Žena bez narukvice i ogrlice je kao krastavac bez sirceta“ – indijska poslovice.

~ Šta je sve slika: od crteža na zidu pećine, crteži-potezi-fluksevi na svim podlogama i svim materijalima. Slika je ono što vidimo; ako ne vidimo nešto kao sliku, ona to nije i tada ne ulazi u naš lanac znanja. Kultura je moja istorija? Onda, slike kao proizvod zanata slikanja, preko štampe kao prvog skretanja ka reprodukciji, do otkrića fotografije. Imanentna priroda fotografije je da se jedan prizor umnožava nebrojeno puta, kao što, u drugoj brzini, većoj, u novijem mediju, emitujemo milione poruka, tekstova, izveštaja sa mnogostrukih čvorišta – mesta za izjavu. Izveštaj masline, izveštaj limuna, izveštaj moždanog impulsa, izveštaj regionalnog aktiviste, izveštaj komore... Sve se beleži, ređa, sortira. Biblioteke i baze su skladišta zaborava. Što veće – to je zaborav sve dublji. Zaborav oslobađa.

~ „Gde je zlo? U gluposti je zlo“ – iz serije Larsa Fon Trira, razgovor brata i sestre u podrumskim hodnicima Bolnice.

~ Prokleti deo je onaj višak, profit, koji je Žorž Bataj tako nazvao. Rast je neminovan, kaže, kao sunce što sija.

~ „Samo je malo veliko i revolucionarno“.

~ Ogljedalo žuri

Metalne suknje

Duge senke

4 sunca, i više, višestruko sunce

Jedinica u šetnji, kraljevskim korakom

Raža, vertikalni niz

Plava pluća

Spisak 200 pojmova sa prefiksom BEZ

Moda i ponašanje žene kaktus

„Ne biti ogledalo već časovnik što žuri”

Portreti feminizma i kapitalizma

Ne treba nam ravnopravnost | zapis na francuskom jeziku

~ Spisak stvari koje treba poneti u ručnoj torbi za slučaj da ću se vratiti: umetnička dokumentacija, originale ne mogu da ponese, preveliki su i teški; lična dokumenta, dve šolje, jedna obična i jedna sa dva slova W u nazivu, otpusna lista, najtoplija odeća, dve knjige, Pol Selan *Fuga smrti*, za koju ne znam da li ću je više čitati, i još jedna.

~ Pišući jedan mejl ovih dana, locirala sam ovaj tekst nizom izabranih stikera. Nisam bila zadovoljna raspoloživom kolekcijom, ali i to je dobro. Pink pudlica, martini sa maslinkom u odgovarajućoj čaši na stopu, kaktus koji maše i kost sa malo mesa.

~ Do prekjuče je još važno: etika je estetika. Jutros se šuška o društvenom angažmanu. Istovremeno i intenzivno potrebno.

~ Molarno i molekularno.

~ Isključivanja su namerna. Tela koja nedostaju. Aveti na obodima konstituišu Centar, i obrnuto. Prečutkivanja, šumovi iza vrata kancelarija. Suknje-piramide su umnožene kao umnoženi ranjenik, kao nacrtan pejzaž; umnožavanja istog nastaju zato da bi se potvrdila jedna slika, jedan znak mnogo puta, da bi se zaustavila, usredsredila i proširila pažnja. Ponavljanje. Redundanca je otpor entropiji.

~ Dijagonalama se voze barok i ruska avangarda početkom 20. veka. Aleksandar Rodčenko je uveo fotografski kadar odozdo. Kasnije, Michelangelo Antonioni govori o mestu kamere kao mestu moralne odluke.

Odakle gledaš? Sa kog mesta? Važnije je ko govori nego šta? Mesto x u jeziku.

~ Pravi ugao, horizontale i vertikale izmislio je u slikarstvu Mondrian, početkom 20. veka, a Theo van Dusburga je isključio De Stijl iz grupe u kojoj su zajedno gradili ideju neoplasticizma kada je ovaj u svoju

sliku uveo jednu dijagonalu. Neoplasticizam je ideja harmonije koja se realizuje svođenjem slikarstva na osnovne elemente: osnovne boje [žuta, crvena, plava], dve ne-boje [crna i bela] i raster [horizontalno i vertikalno]. Samostalnost elemenata slike bez međusobnog mešanja. Razdvajanje. Bez zabune, konflikta. Nemešanje kasta. Jedna od istorijskih avangardi.

~ Maljevičevi radnici sa ovalnim crvenim, crnim i belim glavama bez fizionomije i, nadam se, i bez psihologije, smestili su se u Hermès Kelly Bag, ručnu torbu za Grace [Grejs Keli]. Nisam spajala daljine.

~ Nomadi u mestu.

~ Art as ideology.

Art as politics.

~ Kubizam je već analitički razbio predmetni svet, podelio ga na fasete, razdrobio. Iz te raspolućenosti *ispao* je, kao istisnut, Dišanov *ready made*.

~ Rešeno je, sadržinsko-formalne celine:
angažovana umetnost
konceptualna umetnost
umetnost ponašanja
umetnost znakova.

Šta je izostavljeno?

~ Lakmus i logotet istovremeno. Minsko polje smisla i besmisla.

~ Ukoliko društvo ne uloži u *slikara*, slikar ne postoji. Slikarstvo je društveni proizvod.

~ Svaki odnos je politika. Politika i znači odnos *prema*.

~ Nastavljam da povlačim linije po kancelarijskom papiru, crtanje po žici, na šiljku žice, vrata do vrata.

~ Mašina gradi tehnološku aktuelnost. Naduvani gumeni prljavoljubiv-časti balon zauzeo je celu unutrašnjost staklene piramide Luvra, sve do stropova u visinu i zidova sa strane, neman. Što veća metastaza. Manjak prostora je pravi uzrok tragedije, kaže Bart. Šta je više 5: žuto 5 ili crveno 5?

Dela korporativne umetnosti su i danas veličanstvena, ona veličaju. Do estetike uveličana traumatična mesta, voljena. Teme su uzete iz pop

kulture, svakodnevice, plastičke istorije avangardi, kritičke misli. Fabričke radnice će svojim spretnim ženskim prstićima uraditi i obojiti svaku od osam miliona klica suncokreta od porcelana, malo većih od prirodne veličine. Odluka koja kaže: ovo društvo to može, moja kulturna istorija to može. Iz mene socijus kaže: Yayoi Kusama! imaginacija velikog praska, imaginacija mislilaca, ludaka i životinja.

~ Vesti naviru kao magla. Velike kulture ne bacaju. Bacaju hranu. Male bacaju i ljude.

~ Svaka slika je istorija svih slika.

~ Estetika i ravnodušnost.

~ Razgovor među delima – imaginacijama istorije umetnosti, preko činova umetnosti: vrh igle odmah upućuje na Vermerovu sliku *Čipkarica*, javlja se Dali i opaža dodir, punktum, između vrha igle, vrha četkice, kulminacije punog u susjedstvu kulminacije praznog. I vrha nosorogovog roga.

~ Tipografski znak za Jedan ili Jedinicu [1] raspoređuje se i širi, nije hermetično, nije autistično ni mistično. Ali i da jeste? Jedinice se preoblače, nisu ni čovek ni mašina, ni žena ni muškarac, dijalektika izaziva sukobe, pas cvili, samo pas. Socijalna skulptura, efekat ili uslov društvenosti.

~ Slika-tekst:

Image-text sa ekrana mobilnog telefona – računara.

Napravljene su baze podataka od ne-fotografija [Non-photographic Images]. Sadrže milione slika poslatih u toku jedne godine. Novi fenomeni ponašanja i nove fiziologije traže svoja imena, [pre]imenovanje, preoznačavanje. U tom kontekstu sve druge slike bivaju označene kao istorijske u odnosu na ove tek pristigle sa novih komunikacijskih platformi. Što više mesta za iskaz, to više mesta za disciplinovanje. Dobra, solidna hiperpreglednost. Plošnost. Od usta na usta se, kapilarno, širi Selanova prisila svetlosti.

~ Potrebni su pesnici jezika da bi se izmaklo kodu. Toliko mesta za rad.

~ Korporativna umetnost za utvarnu klasu.

Fundamentalno slikarstvo [Fundamental painting] za urbanu samoodrživost, oslobođenu iluzija o beskrajno para ili o boemskom životu bez rada.

Neoplasticizam za radničku klasu.

Neokocentualizam za malograđane.

~ Želja postoji da ne bi bila ispunjena, a nije gubitak.

MANIK | Marija Vauda, Ispod vazduha, 2006.
(akrilik na platnu, 170 x 210 cm)

Kazimir Malevich, Gvaš na papiru (34 x 25 cm)
Abelardo Morell

Marija Vauda, Kult film, 2002.
Tašna Grace Kelly, The original, by Hermes, 1955.

Filip Halsman, 1956.
Aleksandr Rodchenko (1891–1956)

Marcel Duchamp, Sušilica za boce, 1914.
Marija Vauda, 1999.

Theo van Doesburg,
Simultaneous
1929–30

Marija Vauda, Tri na kvadrat | Malevich
wasn't here? | 1995. (beton, mašinska mast)

Balloon Dog, Rob Myers,
model by Bassam Kurdali,
**A downloadable freely
licensed 3D model of an
artwork to print and remix**
Price: £999.0

Jeff Koons's 'Balloon Dog' sculpture on
the roof of the Metropolitan Museum
of Art

Women paint
the porcelain
sunflower seeds
composing the
Sunflower Seeds
installation at
London's Tate
Modern

Non-photographic Images: „image-texts“:
„Predicting Social Trends from Non-photographic
Images on Twitter“ accepted for IEEE 2015 Big
Data Conference

Yayoi Kusama

MANIK | Marija Vauda, Ljubičasto
nasilje u retro pejzažu | Violet
violence in retro land-scape | (ulje na
platnu, 73,5 x 100,5 cm)

*Ovaj prilog za prvi broj Časopisa za kulturu, nauku i obrazovanje *Slovenika*, nazvala sam ~Izveštaj~Slike i komentari.

Prvi deo je dvadeset jedan vizuelni rad, kompjuterski generisane slike – izveštaji.

Urađeni su specijalno za ovu priliku.

Rukovodila sam se praksom avangardi sa početka 20. veka |Dada, nad-realizam, Ruska avangarda, kao i avangardista Stepančić, zenitista Mičić, Černigoj|, koje su svoj medij prezentacije pronalazile baš kroz časopise, kao i praksom grupe Art & Language. To je jedan od slojeva u ovom intertekstualnom ~Izveštaju~.

Kako se mogu čitati vizuelni tekstovi? Nastali su formalnim spajanjem plastičkih elemenata koji su pronađeni, zapamćeni, skladišteni ili na internetu kao sirov materijal, ili sam ih potražila u svojoj, kućnoj, MANIK kolekciji vizuelnih izjava i dokumenta. U prostoru radionice za svakodnevni rad, pored ostalog, krstari se internetom i sakuplja na stotine vizuelnih podataka, sada svima dostupnih. Od rukopisa, vintidž slika, dokumentarnih fotografija, produkcije savremenih vizuelnih umetnika – od najpoznatijih do amatera, od dečjih crteža do plakata sa svih strana sveta, arabeske, mape, dijagrami, kolekcije radova koji koriste npr. tačke, ili oni koji koriste bojene rastere, stripovi iz svih epoha, stilskih i značenjskih – dakle sve vrste ikonografija, naslovne stranice avangardnih časopisa, fotografije iz privatnog života poznatih – do bizarnih prizora, od filmskih plakata do smešnih porno prizora, dokumentarnih istorijskih fotografija ili beležaka...

Kroz ovu nepreglednost probijamo se odlukom: sačuvati sliku – izjavu – dokument ili ne, i po kom kriterijumu. Vizuelni amandmani u smislu sintakse, kompozicije, obojenosti, kopči ... čine intertekstualnost ovih radova.

Drugi deo ~Izveštaja~ je tekst ~Izveštaj~ Slike i komentari, dokument koji potvrđuje i nastavlja kolažnu i rizomatsku strukturu samih vizuelnih priloga. Tekst je sastavljen nevidljivim lepkom – gluomom između segmenata koji nisu čisti originali, kao i kod vizuelnih radova |zato se, donekle, i bavim fenomenom – odnosom originala i kopijel, nisu |samol| moji, već su mesto ukrštenih silnica onoga što tu, u spolja, jeste u mom pogledu i u kulturi kao mojoj istoriji. Ovaj tekst se obrće, a stoji, kao Mebijusova traka u kojoj su spoljašnje i unutrašnje – objedinjeni u razdvojenosti – kao daleka susedstva ili blizine daljina. Slika i jezik imaju, svaka, svoj prostor. Da bi se preveli jedno u drugo, potrebno je izgraditi infrastrukturu, jezičku ili vizuelnu, pre svega – mentalnu, da bi se ova konverzija izvela i funkcionisala. Dakle,

potreban je alat – mašina – jezička mašina da bi se detektovao problem, fenomen, stanje. U svakom novom spinu, okretu, situaciji čitanja [koja izbacuje u spoljašnjost sve simptome da bi se oslobodilo taloga psihologije] ukazuju se nove tačke i razmaci za reč i stvar.

Nisam navodila nazive, ili ličnosti, ili umetnička dela na koje se odnose pojedini opisi, jer ih je sam tekst prisvojio kao deo svog tela, a nazivi bi, onda, tekst preveli u drugu vrstu, sa drugim propozicijama, kojima se, sada i ovde, ne bavim. Tekst sâm odlučuje šta, po zvučnosti, obojenosti, formi, treba da bude njegov deo.

Ovo je treći sloj ~Izveštaja~ : ~Izveštaj ~ o ~Izveštaju~.